

Työ- ja elinkeinoministeriö ja Energiavirasto

Ministeriön ja viraston välinen tulossopimus 2026–2029

1 Strategiset linjaukset

Hallitusohjelma sekä TEM:n ja hallinnonalan strategia

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa Energiaviraston kannalta merkityksellisin luku on 'Puhtaan energian Suomi'. Siihen liittyviä tavoitteita ovat mm. sujuvan luvituksen turvaaminen, teollisuuden puhtaan siirtymän edistäminen ja investoinnit, sähkön toimitusvarmuuden ja kohtuullisen hinnan turvaaminen, uusiutuvan energian lisääminen.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja hallinnonalan strategiassa 2024–2030 viraston kannalta olennainen kohta on lupaus kestävän kasvun edellytysten luonnista erityisesti ekologisesti ja myös taloudellisesti TEM:n strategisessa kehikossa.

Energiavirastolla on keskeinen rooli näiden kaikkien tavoitteiden toimeenpanossa ja toteutumisessa.

Talousarvio ja julkisen talouden suunnitelma

Energiaviraston määrärahojen osalta tilanne on lähivuosina haastava. Energiavirastolle on tullut ja on tulossa sen nykyisiin tehtäviin ja resursseihin nähden huomattavasti lisätehtäviä, ja näiden toimeenpanoon on osoitettu lisärahoitusta vuoden 2025 talousarviossa ja kehyksissä vuodesta 2026 alkaen viraston arvion mukaan noin puolet tarvittavasta määrästä. Lisäksi viraston kehykset olivat jo aiemmin laskussa vuodesta 2026 ja viraston määrärahoihin kohdennetaan lisäsäästöjä vuodesta 2026 alkaen. Käytännössä viraston määrärahat laskevat kehyksen mukaan kolmessa vuodessa vuoden 2025 noin 12 miljoonan eurosta alle 10 miljoonaan euroon.

TEM on käynyt yhteistyössä Energiaviraston kanssa viraston tehtäväkokonaisuudet läpi, mutta yhtään sellaista tehtäväkokonaisuutta, joka voitaisiin lopettaa, ei tunnistettu. Tehtävät ovat lakisääteisiä, ja yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta ne perustuvat Suomea velvoittavaan EU-sääntelyyn. EU-sääntely on viraston tehtävien osalta Suomessa toimeenpantu joko sellaisenaan, kun siinä ei ole ollut kansallista liikkumavaraa, tai jos liikkumavaraa on ollut, niin toimeenpano on jo nykyisellään tehty EU-sääntelyn sallimalla kevyimmällä tavalla.

Viraston määrärahojen huomattava lasku yhdistettynä siihen, että sen tehtäviä ei käytännössä voida juurikaan karsia, voi johtaa siihen, että viraston resurssit eivät riitä kaikkien lakisääteisten tehtävien toimeenpanoon. Arvionsa mukaan viraston voi olla tarpeen priorisoida lakisääteisten tehtäviensä toimeenpanoa vuodesta 2028 alkaen.

Energiaviraston strategia

Energiaviraston strategisena tehtävänä on edistää ja valvoa ilmastotavoitteiden toteutumista ja energiamarkkinoiden toimintaa. Energiavirastolla on kolme strategista painopistettä 1) viraston palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja toiminta laadukasta; 2) viraston henkilöstö on sitoutunutta, osaavaa ja rohkeaa; 3) virasto viestii, jakaa tietoa ja toimii verkostoissa tavoitteellisesti. Nämä painopisteet ohjaavat viraston toiminnan kehittämistä tavoitteenaan se, että virasto vastaa yhteiskunnan viraston toimintaan kohdistuviin kasvaviin odotuksiin entistä paremmin.

Viraston taloustilanteesta johtuen strategian toimeenpanoa on ohjattava entistä enemmän tukemaan tehtävien priorisoinnista, jotta henkilöstön työpanosta kyetään suuntaamaan yhteiskunnallisesti vaikuttavimpiin tehtäviin.

Toimintaympäristön muutokset, olennaiset riskit ja mahdollisuudet sekä viraston tehtäviin ja rooliin liittyvät tekijät

Ilmasto- ja energiapolitiikan yhteiskunnallinen merkitys on korkealla tasolla, ja samaten kiinnostus sitä kohtaan myös median ja suuren yleisön suunnalta. Myös toimialan sääntely kasvaa voimakkaasti niin EU:ssa kuin kansallisesti. Sääntelyn lisääntyminen jatkuu myös lähivuosina ja voimaan on tulossa paljon sekä Suomea valtione velvoittavaa EU-sääntelyä että kansallista sääntelyä energia- ja ilmastopolitiikan saralla. Yhdessä nämä entisestään korostavat Energiaviraston yhteiskunnallista roolia ja merkitystä, sekä luovat viraston työn onnistumiselle entistä suuremmat odotukset.

Odotusten täyttämisen tekee osin vaikeaksi se, että viraston niukkenevat resurssit eivät ole riittävät suhteessa sen kaikkien lakisääteisten tehtävien toimeenpanoon.

Vuosina 2026 ja 2027 virasto selviää säästöohjelmansa kerryttämien siirtyvien määrärahojen ansiosta pääsääntöisesti nykyisten tehtäviensä asianmukaisesta toimeenpanosta. Jo näinä vuosina virastolla on kuitenkin tiedossa ongelmia kuitenkin toiminnan kehittämisessä (mm. tietojärjestelmäinvestointeja ei kyetä tekemään tarvittavalla tavalla) sekä joidenkin uusien tehtävien (esim. tekoälyvalvonta) toimeenpanossa.

Vuodesta 2028 alkaen viraston on ryhdyttävä toimintansa sopeuttamiseen eli säästettävä lisää noin 1,0–1,5 miljoonaa euroa vuodessa mikä vastaa yli 10 prosenttia määrärahoistamme. Viraston vuodesta 2024 alkaen toteuttaman säästöohjelman toimenpiteet on kohdennettu toimitiloihin, tietojärjestelmäinvestointeihin, koulutuspalveluihin, asiantuntijapalveluihin ja muihin palveluostoihin sekä matkustamiseen. Näistä virasto on saanut kerrytettyä vuositasolla noin 600 000–900 000 euron säästöt, eikä näistä kohteista enää ole juurikaan säästöjä saatavissa.

Viraston onkin vuodesta 2028 alkaen kohdennettava lisäsäästöt pääosin henkilöstövähennyksiin, ja tämä taas näkyisi toiminnan laadussa ja tuloksissa eli vaikuttavuudessa.

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Hallinnonalan toimijat edistävät yhdessä ministeriön kanssa yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumista. Energiaviraston toiminnan keskeisenä tavoitteena on se, että ilmastotavoitteet toteutuvat ja energiamarkkinat toimivat.

Talousarvion työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan vaikuttavuustavoitteissa todetaan:
"Puhtaan talouden kasvattamiseksi ja hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi on edistettävä teollisuuden puhdasta siirtymää ja sitä palvelevia investointeja. Puhtaan siirtymän varmistamiseksi tarvitaan investointeja uusiutuvaan ja fossiilittomaan energiatuotantoon ja uusiin energiaratkaisuihin tki-rahoituksen tuella. Sähköntuotanto moninkertaistetaan, hintavaihteluja hillitään ja toimintavarmuus varmistetaan. Samalla uusien energiaratkaisujen ja puhtaiden teknologioiden kaupallistaminen kytketään osaksi suomalaista kasvupolitiikkaa."
Energiavirastolla on keskeinen rooli näiden kaikkien tavoitteiden käytännön toteutumisen edistämisessä.

3 Tulostavoitteet

Taulukko: Tulostavoitteet

Toiminnallinen tuloksellisuus

Energiamarkkinoiden valvonnan taloudellisuus (TAE)

Sähkö- ja kaasumarkkinoiden valvonnan ja edistämisen toimintakustannukset sähkön ja kaasun kulutusta kohden (c/kWh)

Mittayksikkö	Tot 2024	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
c/kWh	0,069	0,069	≤ 0,059	≤ 0,069	≤ 0,069	≤ 0,069

Ilmastotavoitteiden edistämisen taloudellisuus (TAE)

Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden (euroa/laitos)

Mittayksikkö	Tot 2024	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
euroa/laitos	6 125	< 5 000	< 5 500	< 5 500	< 5 500

Uusiutuvan energian hallinnoinnin toimintakustannukset uusiutuvalla energialla tuotettua energiaa kohden (c/kWh)

Mittayksikkö	Tot 2024	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
c/kWh	0,63	< 0,6	< 0,6	< 0,6	< 0,6

Toiminnallisen tehokkuuden sekä tuotosten ja laadunhallinnan tavoitteet (TAE)

Verkkolupien käsittely- aika (pv)

Mittayksikkö	Tot 2024	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
pv	566	410	< 50	< 50	< 50	< 50

Hankelupien käsittelyaika (pv)

Mittayksikkö	Tot 2024	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
pv	25	25	< 30	< 30	< 30	< 30

Päästölupien käsittelyaika (pv)

Mittayksikkö	Tot 2024	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
pv	48	60	< 50	< 50	< 50	< 50

4 Voimavarojen hallinta

Taulukko: Voimavarojen hallinnan tavoitteet

Digitalisaation edistäminen

Digitaalinen turvallisuus

Tietojenkäsittely-ympäristön "Total Security Score"

Energiaviraston Azure-ympäristön Total Security Score lasketaan Microsoft Defender for Cloud -ympäristössä havaittujen riskitekijöiden perusteella. Luku ilmaistaan indeksinä tietoturvasyystä. Indeksillä ilmaisee, mihin suuntaan Energiaviraston tuottamien digitaalisten palveluiden kyberturvallisuus kehittyy ja painopiste on trendin seuraamisessa, ei yksittäisten vuosien indeksiarvossa, koska sekä Energiaviraston digitaaliset palvelut elävät koko ajan, Azuren ympäristö muuttuu ja toimintaympäristön riskitekijät vaihtelevat. Indeksia verrataan vuoden 2024 toteumaan tavoitteena on, että trendi pysyy samana tai paranee.

Total Security Score

Mittayksikkö	Tot 2024	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
	100	129	≥ 100	≥ 100	≥ 100	≥ 100

Digitalisaatiota vauhdittavan yhteistekemisen hyödyntäminen ja osaamisen jakaminen virastorajat ylittäen

Yhteishankkeet, yhteiset selvitykset tai jokin muu projektoitu yhteistyö yli virastorajojen, määrä

Mittayksikkö	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
kpl	2	1	1	1	1

Tekoälyn hyödyntäminen toimintaprosessien tehostajana

Tekoälyhankkeiden, -kokeilujen ja -valmennusten yhteenlaskettu määrä

Mittayksikkö	Enn 2025	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
kpl	25	10	10	10	10

Kattava ja laadukas tiedonhallinta

Kattava ja laadukas tiedonhallinta

Energiaviraston kaikista prosesseista on laadittu tiedonohjaussuunnitelma

Mittayksikkö	Tav 2026	Tav 2027	Tav 2028	Tav 2029
%	100	100	100	100

Systemaattinen tiedolla johtaminen

Systemaattinen tiedolla johtaminen

TEM tietoarkkitehtiverkoston tietojohdamisen itsearvion tulos. Arvo on indeksi. Tavoite on, että trendi pysyy samana tai paranee

Mittayksikkö Indeksi	Tav 2026 ≥ 100	Tav 2027 ≥ 100	Tav 2028 ≥ 100	Tav 2029 ≥ 100
-------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Henkilöstövoimavarat

Henkilöstötyytyväisyys

Henkilöstötyytyväisyysindeksi

Mittayksikkö HBaro 1-4	Enn 2025 3,34	Tav 2026 3,40	Tav 2027 3,45	Tav 2028 3,50	Tav 2029 3,50
---------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Toimitilat

Toimitilatehokkuus (m2/henkilötyövuosi)

Mittayksikkö m2/htv	Tav 2026 < 10	Tav 2027 < 8	Tav 2028 < 8	Tav 2029 < 8
------------------------	------------------	-----------------	-----------------	-----------------

Tilakustannukset (euroa/henkilötyövuosi)

Mittayksikkö eur/htv	Tav 2026 < 3 700	Tav 2027 < 3 000	Tav 2028 < 3 000	Tav 2029 < 3 000
-------------------------	---------------------	---------------------	---------------------	---------------------

Henkilötyöresurssit

Henkilötyövuosimäärä

Henkilötyövuosimäärä kuvaa viraston arviota sen lakisääteisten tehtävien asianmukaisen toimeenpanon edellyttämästä henkilöstömäärästä. Käytännössä viraston kehityksen mukaiset määrärahat eivät mahdollista kuvattua henkilöstömäärän lisäämistä, vaan vuosina 2026 ja 2027 htv-määrä säilyy määrässä 114, ja vuodesta 2028 alkaen htv-määrän pitää saada parin vuoden sisällä laskemaan noin sataan.

Viraston vakinaisen henkilöstön määrä

Mittayksikkö htv	Tav 2026 ≥ 114	Tav 2027 ≥ 120	Tav 2028 ≥ 126	Tav 2029 ≥ 130
---------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnittelu

Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun laadun parantaminen

Kartoitetaan ja seurataan yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytilannetta kyselyn avulla

Tavoite 2026	Toiminnallisen yhdenvertaisuuden nykytila on kartoitettu
Tavoite 2027	Toiminnallisen yhdenvertaisuuden kehittymistä on seurattu
Tavoite 2028	Toiminnallisen yhdenvertaisuuden kehittymistä on seurattu
Tavoite 2029	Toiminnallisen yhdenvertaisuuden kehittymistä on seurattu

TOIMINNAN RAHOITUS Viraston toimintamenomomentti, 1000 €	TP 2024	Enn 2025	TA 2026	Kehys 2027	Kehys 2028	Kehys 2029
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 201	1 644	3 915	4 648	3 541	2 308
TA ja LTAt / kehys	10 460	12 014	11 421	10 431	10 431	9 966
Käytettävissä oleva rahoitus	11 661	13 658	15 336	15 079	13 972	12 274
Menot	12 629	12 511	13 655	13 562	13 562	13 562
Tulot	2 612	2 768	2 967	2 024	1 898	1 859
Nettomenot	10 017	9 743	10 688	11 538	11 664	11 703
Siirtyy seuraavalle vuodelle	1 644	3 915	4 648	3 541	2 308	571

TOIMINNAN RAHOITUS Kaikki momentit, 1000 €	TP 2024	Enn 2025	TA 2026	Kehys 2027	Kehys 2028	Kehys 2029
Pääasiallinen toimintamenomomentti 320109, netto	10 460	12 014	11 421	10 431	10 431	9 966
Viraston momentti 32.20.20	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400	3 400
Viraston valtuus 32.20.43 (Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki)	150 000	150 000	150 000			
Viraston valtuus 32.20.47 (Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen)	0	3 334	8 000			
Viraston valtuus 32.20.48 (Uusiutuvan energian tuotantotuki)	150 000	209 097	239 531			

TULOJEN JA MENOJEN ERITTELY 1000 €	TP 2024	Enn 2025	TA 2026	Kehys 2027	Kehys 2028	Kehys 2029
Henkilöstökulut	8 903	9 452	10 306	10 306	10 306	10 306
Toimitilavuokrakulut	552	528	373	280	280	280
Palvelujen ostokulut	2 365	2 173	2 387	2 387	2 387	2 387
Muut kulut	201	203	289	289	289	289
Investointimenot	608	155	300	300	300	300
Bruttomenot	12 629	12 511	13 655	13 562	13 562	13 562
Maksullisen toiminnan tuotot	2 590	2 768	2 967	2 024	1 898	1 859
Muut tuotot	22	0	0	0	0	0
Bruttotulot	2 612	2 768	2 967	2 024	1 898	1 859
Nettokäyttö-/käyttöarvo	10 017	9 743	10 688	11 538	11 664	11 703
Siirtynyt/siirtyy (arvio)	1 201	1 644	3 915	4 648	3 541	2 308
TP/TA/TAE	10 460	12 014	11 421	10 431	10 431	9 966
Käytettävissä yhteensä	11 660	13 658	15 336	15 079	13 972	12 274
Siirtyy seuraavalle vuodelle (arvio)	1 644	3 915	4 648	3 541	2 308	571

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Tulossopimuksessa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tavoitteet asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle ja kolmen seuraavan vuoden tavoitteet asetetaan alustavina. Tulossopimus päivitetään vuosittain.

Raportointi tulostavoitteiden toteumista tehdään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tulostavoitteiden koko vuoden toteumista raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen sisältyvässä toimintakertomuksessa. Tilinpäätöstietojen osalta tiedot toimitetaan ministeriölle viimeistään viikon kuluttua tilinpäätöksen hyväksymisestä. Tulossopimuksen toteutumista arvioidaan ministeriön antamassa tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Virasto ilmoittaa tulosohjaajalle viipymättä, mikäli tulostavoitteiden saavuttamisessa on merkittäviä poikkeamia tai toimintaympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Tulossopimus ja tilinpäätöstiedot julkaistaan Valtiokonttorin määräyksen mukaisesti.

Helsingissä 22.12.2025

Riku Huttunen

Ylijohtaja

Työ- ja elinkeinoministeriö

Simo Nurmi

Ylijohtaja

Energiavirasto

Markku Kinnunen

Neuvotteleva virkamies

Työ- ja elinkeinoministeriö

Heikki Mannermaa

Taluspäällikkö

Energiavirasto

6 Liitteet

Liite 1: Johdon katsaus

Liite 2: Riskienhallinta

Liite 3: Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma

Liite 4: Toimeenpanosuunnitelma

Liite 1: Johdon katsaus

Energiaviraston vuosi 2025 on kokonaisuudessaan ollut sangen onnistunut, ja virasto on pääosin saavuttanut sille asetetut tavoitteet. Ilmasto- ja energiapolitiikkaa ohjaavat erityisesti EU:n vuoteen 2030 ulottuvat tavoitteet ja Suomen kansallinen hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035 sekä Venäjän hyökkäyssodan takia aloitettu nopea siirtymä pois venäläisestä fossiilisesta energiasta. Näiden tavoitteiden toimeenpanoa Suomessa konkretisoivat juuri päivitetyt kansalliset energia- ja ilmastostrategia sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma. Ilmasto- ja energiapolitiikan tavoitteena on turvata energian toimitusvarmuus, kilpailukykyinen hinta ja ympäristöllinen kestävyys. Energiaviraston rooli näiden tavoitteiden toteutumisessa Suomessa on keskeinen, koska sen tehtävänä on toimeenpanna suomalaista ja eurooppalaista ilmasto- ja energiapolitiikkaa lakisäätöjen tehtäviensä ja toimivaltansa puitteissa.

Päästökaupassa viraston tehtävät ovat painottuneet neljännen päästökaupakauden toimeenpanoon. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien hakemukset jakokaudelle 2026–2030 työllistivät edelleen vuonna 2025 meneillään olevan jakokauden asioiden rinnalla. ETS2 päästökaupan piiriin kuuluvien toimijoiden päästöjen tarkkailu- ja raportointivaatimukset käynnistyvät vuoden 2025 alussa. Virasto vastaanotti yli 80 ETS2 päästölupahakemusta keväällä 2025 ja hakemusten käsittely jatkui koko vuoden. Virasto ohjeisti ja seurasi aktiivisesti meriliikenteen toimijoita, kun ne hoitivat ensimmäisen kerran päästöoikeuksien palautukset syksyllä 2025. Kaikki palautukset tehtiin määräaikaan mennessä. Virasto on aktiivisesti osallistunut komission ETS1 ja ETS2 työryhmiin ja kokouksiin.

Uusiutuvien energialähteiden käyttö on keskeisessä roolissa niin sähkön kuin muunkin energian tuotan- nossa ja käytössä. Esimerkiksi tuulivoimaloiden kapasiteetin arvioidaan lisääntyvän vuoden 2025 loppuun mennessä yli 9 100 MW:iin. Toinen merkittävä muutos on tapahtunut kaukolämpöjärjestelmissä, joihin on integroitu noin 1000 MW sähkökattilakapasiteettia, ja joiden käyttämä sähkö on pääosin uusiutuvaa. Uusiutuvan energian edistämistä ja valvontaa on tehty erilaisten tukijärjestelmien, energian alkuperätakuujärjestelmän, biomassojen ja bionesteiden kestävyys-, jakeluvelvoitteen, informaatio-ohjauksen sekä Suomen kestävä kasvun ohjelman (RFF-väline) toimeenpanon tehtävissä. Viraston asiantuntijat ovat olleet mukana myös uusiutuvan energian direktiivin (RED III) toimeenpanon valmistelun kansallisissa ja kansainvälisissä työryhmissä. Lisäksi viraston asiantuntijat ovat olleet mukana talousvyöhykkeelle myönnettävien merituulen hyödyntämislupien ja tieliikenteen infrastruktuurituen tarjouskilpailuiden ja jakeluvelvoitteen joustomekanismien suunnittelussa ja valmistelussa sekä sääntelyn valmistumisen jälkeen käynnistäneet toimeenpanon.

Energiatehokkuuden vastuualueella on ollut prioriteettina energiatehokkuusdirektiivin (EED 2023) kansallisen toimeenpanon valmistelu. Intensivinen työ ministeriön avustamiseksi HE-valmistelussa jatkui kesään saakka. Lisäksi on panostettu viestintään EED:n kansallisesta toimeenpanosta. Neuvottelut elinkeinoelämän, kiinteistöalan ja julkisen alan kanssa uusista jaksoa 2026–2035 koskevista energiatehokkuussopimuksista saatiin päätökseen huhtikuussa. Tavoitteena oli saada merkittävä määrä toimijoita liittymään syksyn aikana. Uuden sopimuskauden julkistustilaisuus järjestettiin Smolnassa 9.10.2025. Samalla päivämäärällä oli 146 yritystä ja 23 julkisen alan toimijaa ehtinyt ilmoittanut sopimukseen liittymisestä, mitä voi pitää osoituksena poikkeuksellisen suuresta sitoutumisesta. Uuden sopimustoiminnan seurantajärjestelmän rakentaminen saatiin kunnolla vauhtiin digimomentilta myönnetyn rahoituksen turvin. Tämän ohessa on toimeenpantu asianmukaisesti ja aikataulussa kaikki Motivan energiatyöohjelmaan sisältyvät perustehtävät sekä alueellisen energianeuvonnan ohjaus. Ekosuunnittelu- ja energiamerkinnän osalta virasto osallistui sen vastuulla olevien tuoteryhmien ekosuunnittelu- ja energiamerkintäasetuksien, horisontaaliasioiden ja uuden ekosuunnitteluasetuksen täytäntöönpanoon, toteuttaen lisäksi viestintää laajasti eri sidosryhmille.

Suomen sähköomavaraisuus on parantunut vuositasolla tarkasteltuna. Kuitenkin erityisesti kylminä ja tyyninä talven pakkaspäivinä sekä sähkön kantaverkon ja tuotannon vika- ja huoltotilanteissa tarvitaan edelleen sähkön tuontia, ja kulutushuipuissa marginaalit sähkön tarjonnassa ovat varsin ohuet. Jouluna 2024 tapahtunut Estlink2 -kaapelin rikkoutuminen lisäsi riskiä sähkön riittävyyden osalta, mutta talvi 2025 oli lopulta leuto eikä muita merkittäviä vikaantumisia esiintynyt, joten sähkön riittävyydessä ei esiintynyt ongelmia. Keväällä Energiavirasto antoi analyysiin perustuen päätöksen, ettei tehoreservikapasiteetin hankinnalle ole tarvetta kaudella 2025–2026. Sähkön tuotantorakenteen muutos on lisännyt joustavien resurssien tarvetta. Ministeriön asettama työryhmä jätti keväällä raporttinsa fossiilittoman jouston

tukimekanismin tarpeesta. Lisäksi Unionissa on valmisteilla kulutusjoustosta erillinen verkkosääntö. Tuotantorakenteen muutokset ovat lisänneet myös hintojen volatiilisuuutta. Vikaantumiset voimalaitoksissa tai siirtoyhteyksissä yhdistettynä tiyempiin ajanjaksoihin ovat aiheuttaneet ajoittaisia hintapiikkejä. Vastaavasti tuulisina ajankohtina pörssihinnat ovat olleet alhaisia.

Sähkön tukkumarkkinoilla on tapahtunut paljon muutoksia. Virasto on osallistunut pohjoismaiseen ja eurooppalaiseen markkinoiden kehitystyöhön sekä koordinoitunut tarvittavia ehtojen ja menetelmien vahvistamisesta muiden regulaattoreiden kanssa. Pohjoismaissa otettiin lokakuun 2024 lopussa käyttöön siirtoon perustuva kapasiteetinlaskenta, ja uusi pohjoismainen mFRR energiamarkkina otettiin käyttöön maaliskuussa 2025. Lisäksi lokakuun alussa 2025 siirryttiin koko Unionin alueella sähkön vuorokausimarkkinoilla 15 minuutin markkina-aikayksikköön. Pohjoismaisten kantaverkkoyhtiöiden liittyminen eurooppalaisille reservimarkkinoiden kaupankäyntialustoille on viivästynyt.

Virasto antoi tammikuussa 2024 päätöksen kantaverkonhaltijan järjestelmävastuun ulottuvuudesta Olkiluoto 3:n järjestelmäsuojaan kohdalla sekä joulukuussa 2024 päätöksen järjestelmäsuojaan maksujen määräytymisperusteista. Markkinaoikeus antoi syksyllä 2025 ratkaisut kummastakin päätöksestä tehtyihin valituksiin. Oikeuden päätökset eivät ole vielä lainvoimaisia. Lisäksi Markkinaoikeus hylkäsi lokakuussa 2025 antamallaan päätöksellään tasevastaavien vakuuksia koskevasta päätöksestä tehdyn valituksen.

Kesällä 2024 annettiin unionin uudet sähkön tukkumarkkinamallia sekä vähähiilisiä kaasun- ja vetymarkkinoita koskevat säädökset sekä tukkumarkkinoiden valvontaa koskeva päivitetty REMIT-asetus. Niiden toimeenpano edellyttää vielä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Ministeriö asetti työryhmän valmistelemaan uutta vetymarkkinalakia, ja virasto on osallistunut työryhmän työhön aktiivisesti.

Viraston ylläpitämän sähköhinta.fi-vertailupalvelun asema luotettavana tietolähteenä on vakiintunut, Virasto on kehittänyt resurssiensa sallimissa puitteissa järjestelmää vastaamaan paremmin käyttäjien tarpeita. Virasto on myös jatkanut vähittäismarkkinoiden valvontaa ja antanut valvontaan liittyen päätöksiä.

Sähkön siirtohintojen nousu on pysynyt maltillisena vuoden 2025 aikana, mutta useat verkkoyhtiöt ovat hyödyntäneet edellisten valvontajaksojen alijäämiä hinnoittelussa korottaen jonkin verran hintoja. Sähkö- ja maakaasuverkkoyhtiöiden hinnoittelun kohtuullisuutta koskevien valvontamenetelmien osalta käytävä tuomioistuin prosessi on markkinaoikeudessa 21.11.2025. Päätöksillään tuomioistuin hylkäsi kaikki sähkö- ja maakaasuverkkoyhtiöiden valitukset, jotka koskivat viraston verkkotoiminnan hinnoittelun valvontamenetelmiä vuosille 2024–2031. Viraston vahvistamien menetelmien keskeinen tavoite on ollut yhtiöiden kustannusvastaavuuden parantaminen siten, että tarvittavat investoinnit saadaan tehtyä. Menetelmäasian puinti jatkuu tämän jälkeen todennäköisesti korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Lainsäädäntömuutosten takia tehtyjen ja vuoden 2022 alusta voimaan tulleiden menetelmämuutosten osalta markkinaoikeuskäsittely on jälleen käynnistynyt, kun ennakkoratkaisu EU-tuomioistuimelta annettiin 6.3.2025. Tuomioistuimen ratkaisu vahvisti sen, että kansallisella lainsäädännöllä ei ole vaikutettu Energiaviraston riippumattomuuteen antaa hinnoittelun kohtuullisuutta koskevia vahvistuspäätöksiä. Asia käsittely jatkuu markkinaoikeudessa suullisella käsittelyllä, ja ensimmäisen oikeusasteen ratkaisua asiaan odotetaan vuoden 2026 aikana.

Kaasun siirtoverkkotoiminta eriytettiin omistuksellisesti omaan yhtiöön markkinoiden avautumisen jälkeen, ja yhtiön toimenpiteiden takia tämä johti sellaisiin eriyttämisvirheisiin, että virasto esitti seuraamusmaksua markkinaoikeudelle. Asian käsittely eteni korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka palautti seuraamusmaksun osalta asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi, koska markkinaoikeus ei ollut ottanut asiaan kantaa omassa ratkaisussaan. Tältä osin asian käsittely jatkuu markkinaoikeudessa, ja ratkaisua odotetaan vuoden 2026 alkupuolella.

Energiaviraston järjestelmäkehitys on jatkunut seitsemässä eri investointiprojektissa ja 13 järjestelmään on tehty ylläpitäviä töitä. Työpanoksesta investointien osuus on ollut noin 54 prosenttia. Suhdeluku on vuonna 2025 siirtynyt enemmän ylläpidon puolelle, ja muutos johtuu ennen kaikkea ICT-investointien vähenemisestä. Ylläpitoon käytetty rahasumma ei oleellisesti ole tarkastelujaksone muuttunut vuosien 2024 ja 2025 välillä. Energiaviraston digitalisaation

ominaispiirre on viraston kokoon nähden lukuisat yhtäaikaiset ja aikataulukriittiset järjestelmäprojektit.

Liite 2: Riskienhallinta

Riskienhallinnassa virasto käyttää soveltuvin osin ISO 31 000 riskienhallinnan standardin mukaisia menetelmiä, joita täydentää kolmen puolustuslinjan - malli. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostavat viraston substanssiryhmät (ml. esihenkilöt), toisen viraston ylijohtaja ja hallinto sekä kolmannen viraston sisäinen tarkastus. Virastossa riskienhallinta on osa vuotuista strategista suunnittelua ja tulossuunnittelua sekä tavoitteiden asettamista ja niiden toimeenpanoa. Johtoryhmä arvioi sen tilaa ja kehittämistarpeita vuosittain.

Riskienhallinnan arvioinnin perusteella voidaan todeta, että tällä hetkellä viraston toiminnan ja vaikuttavuuden kannalta kriittisintä on riittävien resurssien saaminen viraston eri tehtävien toimeenpanoon. Mikäli viraston määrärahat eivät ole riittävät asianmukaisen henkilömäärän palkkaamiseen ja tietojärjestelmäinvestointien toteuttamiseen, on riskinä viraston perustehtävien toimeenpanon vaarantuminen ja toimintatapojen kehittämisen pysähtyminen. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa viraston resursoinnista ja viraston johto resurssien suuntaamisesta viraston sisällä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi on toteutettu toimenpiteitä vuonna 2025. Virastossa on viety riskiajattelua koulutusten kautta enemmän tulosityksiköihin toimintojen tasolle ja tiiminvetäjiä on osallistettu riskienhallintatyöhön. Henkilöstöä on koulutettu ja sisäisen valvonnan kokonaisuuden dokumentointia on jatkettu.

Viraston riskienarvioinnissa korostuvat seuraavat teemat:

- resurssien niukkuus ja sen vaikutus tehtävien hoitamiseen;
- osaamisen pysyvyys ja kehittäminen virastossa;
- henkilöstön hyvinvointi; sekä
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen.

Vaikutuksiltaan suurin ja laajin riski on kokonaisuus, joka koostuu resurssien niukkuudesta viraston tehtävien hoitamiseen:

- Riski: Uudet tehtävät ilman riittäviä resursseja.
- Riskin vaikutus: Lakisääteisiä tehtäviä ei kyetä tekemään täysipainoisesti. Energiaviraston tekemän työn vaikuttavuus laskee.
- Toimenpiteet: Etukäteissuunnittelu, taloudellinen varautuminen, työtehtävien priorisointi.

Tehtävien hoitaminen liian vähäisillä resursseilla aiheuttaa myös muita vaikutuksia. Energiaviraston tehtävien tehokas hoitaminen ja tulostavoitteiden toteutuminen on riippuvaista viraston prosessien toimivuudesta. Prosessien toimivuuden edellytyksiä puolestaan ovat osaava henkilöstö sekä toimivat järjestelmät. Liian vähäiset resurssit järjestelmäkehityksessä vaarantavat järjestelmien toimivuuden, virheiden riski kasvaa, samoin niistä aiheutuvien lisäkustannusten riski. Myös viraston asiantuntijuus vaarantuu, sillä henkilöstö ylikuormittuu ja inhimillisten virheiden riski kasvaa, ja samoin riski, että osaaminen lähtee virastosta tai vähintäänkin, että osaamisen kehittämiselle ei jää aikaa. Tältä osin riskienhallintatoimenpiteenä virastolla on vain tehtävien priorisointi, eli se, että jotain jätetään tekemättä. Näin ollen liian vähäisillä resursseilla toimiminen voi vaarantaa sekä viraston kyvykkyyden hoitaa lakisääteisiä tehtäviään että tulostavoitteiden toteutumisen.

Liite 3: Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma

Energiavirasto toteuttaa niitä Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisia toimenpiteitä, jotka koskevat viraston tehtäviä. Näitä kestävän kasvun ohjelman (ns. RRF-väline) mukaisia tehtäviä ovat liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien latausinfraa koskevien tukien kilpailutukset. Lisäksi Energiavirasto toteuttaa toimia RePowerEU-suunnitelman ympäristöluvituksen vauhdittamisen osalta. Virasto varautuu vastaamaan myös latausinfraan kilpailutusta koskeviin kestävän kasvun ohjelman mukaisiin raportointeihin. Energiavirasto varmistaa Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpanossaan sisäisen valvonnan, seurannan ja raportoinnin toimivuuden EU:n RRF-asetuksen (2021/241) ja kansallisen RRF-toimeenpanosäädöksen "Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022)", vaatimukset huomioiden.

Liite 4: Toimeenpanosuunnitelma

Tulostavoitteiden saavuttamista tukevat erityisesti seuraavat virastossa toteutettavat hankkeet tai jatkuvan kehittämisen toimenpiteet:

- Viraston lakisääteisten tehtävien toimeenpanon edellytysten varmistaminen: Olennaista on pyrkiä järjestämään lisärahoitusta viraston uusien tehtävien toimeenpanoon sekä toiminnan nykyisen tason ylläpitämiseen. Lisäksi viraston tehtäviä priorisoidaan siten, että vaikuttavimmat asiat saataisiin tehtyä.
- Strategian toimeenpano: Painopisteenä viraston strategian toimeenpanossa ovat 1) palvelumme ovat asiakaslähtöisiä ja toimintamme laadukasta; 2) olemme sitoutuneita, osaavia ja rohkeita; 3) viestimme, jaamme tietoa ja toimimme verkostoissa tavoitteellisesti.
- Johtamisen kehittäminen: Painopisteenä viraston johtamisen kehittämisessä on viraston organisaatiomuutoksen onnistunut täytäntöönpano sekä uusien toimitilojen onnistunut haltuunotto.
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen: Painopisteenä viraston henkilöstön osaamisen kehittämisessä on viraston tehtävien edellyttämien keskeisten kyvykkyyksien määrittäminen ja niiden vähittäinen kehittäminen viraston resurssien sallimissa puitteissa.
- Digitalisaation kehittäminen: Painopisteenä viraston palveluiden digitalisaation kehittämisessä on varmistaa, että palveluja kehitettäessä tai kun uusia palveluita otetaan käyttöön, digitalisaation tarjoamia etuja on hyödynnetty asiakkaiden palvelun kannalta optimaalisesti viraston resurssien sallimissa puitteissa.